

τα Νέα μας

Τεύχος 2

Μαρία Μονεσσόρι
(φωτ. αρχείο ΑΜΙ).

Περιεχόμενα

Editorial	5
Ποιες ήταν...	9
Μια εμπειρία βαθιάς συγκέντρωσης	15
Το ξύπνημα της άνοιξης	19
Η Μοντεσσόρι και το Χαμόγελο του Παιδιού	23
How bedtime stories synchronise your child's brain with yours	25
Social media – the new smoking	28
Περί αγωγής των απόκληρων	31
Το σχολείο στους πρόποδες των Ιμαλαΐων	35
Η Μοντεσσόρι στην Αφρική	39
Rap a Tap Tap – Think of That!	41
Οι σχέσεις που μεγαλώνουν ένα παιδί	45
Προσεχώς...	47
Βιβλία... Βιβλία... Βιβλία...	48
Library4All	51
Μια συμβουλή για τα σχολεία	53

Editorial

Αγαπητοί Alumni,

Στην εποχή που ζούμε, ο χρόνος έχει γίνει ίσως το πιο πολύτιμο αγαθό - τον μετράμε, τον οργανώνουμε, τον επενδύουμε, τον κατανέμουμε ανάλογα με τις προτεραιότητές μας, παραπονιόμαστε ότι δεν είναι ποτέ αρκετός. Συχνά όμως ξεχνάμε ότι ορισμένα από τα σημαντικότερα πράγματα στη ζωή δεν μπορούν να βιαστούν.

Δεν μπορεί να βιαστεί η δημιουργία μιας σχέσης. Δεν μπορεί να βιαστεί η εμπιστοσύνη. Δεν μπορεί να βιαστεί η μάθηση. Δεν μπορεί να βιαστεί η ανάπτυξη ενός παιδιού.

Ένα παιδί χρειάζεται χρόνο για να γνωρίσει τον κόσμο, να δοκιμάσει, να αποτύχει, να ξαναπροσπαθήσει, να συγκεντρωθεί, να ανακαλύψει τις δυνατότητές του. Χρειάζεται χρόνο για να δημιουργήσει σχέσεις, να νιώσει ότι ανήκει σε μια οικογένεια, σε μια τάξη, σε μια κοινότητα. Και μαζί με τον χρόνο, χρειάζεται ανθρώπους πρόθυμους να τον μοιραστούν μαζί του.

Η ανάπτυξη του παιδιού φυσικά και συνδέεται με γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρίες. Όμως πριν από όλα αυτά προηγείται κάτι πιο θεμελιώδες: η ανθρώπινη παρουσία. Η παρουσία ενός ενήλικα που ακούει, περιμένει, παρατηρεί και εμπιστεύεται. Η παρουσία μιας κοινότητας που φροντίζει να υπάρχουν βιβλία και υλικό, ευκαιρίες, τόποι συνάντησης και μάθησης. Η παρουσία ανθρώπων που, σε διαφορετικές γωνιές του κόσμου, εργάζονται καθημερινά με την ίδια πίστη στις δυνατότητες του παιδιού.

Οι στιγμές που μένουν χαραγμένες στη μνήμη μας από την παιδική ηλικία σπάνια συνδέονται με κάποιο μάθημα που διδαχθήκαμε. Συνδέονται περισσότερο με ανθρώπους που ήταν πραγματικά παρόντες στη ζωή μας: έναν γονιό που μας διάβαζε ένα βιβλίο, έναν δάσκαλο που πίστεψε στις δυνατότητές μας, έναν παππού ή μια γιαγιά που είχαν πάντα χρόνο για εμάς, έναν άνθρωπο που μας έκανε να νιώσουμε ότι ανήκουμε.

Η παρουσία ίσως είναι ότι πιο ουσιαστικό μπορούμε να προσφέρουμε στο παιδί. Σε μια εποχή που μας καλεί να κινούμαστε όλο και πιο γρήγορα, αξίζει να θυμόμαστε ότι η ανάπτυξη έχει τον δικό της ρυθμό και ότι τα παιδιά δεν χρειάζονται από εμάς να κάνουμε περισσότερα και γρηγορότερα, αλλά να είμαστε ουσιαστικά παρόντες.

Μέσα σε αυτό το πνεύμα, σας καλωσορίζουμε στο δεύτερο τεύχος των **Νέων Μας**.

Μαρία Μακρή
AMI 3-6 Trainer

Αφήστε τα παιδιά ελεύθερα. Ενθαρρύνετε τα. Αφήστε τα να τρέξουν στο ύπαιθρο όταν βρέχει, να βγάλουν τα παπούτσια τους και να τσαλαβουτήξουν στις λακκούβες με τα νερά. Κι όταν το γρασίδι είναι μουσκεμένο από τη δροσιά, αφήστε τα να το ποδοπατήσουν ξυπόλητα. Αφήστε τα να ξεκουραστούν ήρεμα όταν ένα δέντρο τα καλεί να κοιμηθούν στη σκιά του, να γελάσουν όταν τους ξυπνάει ο ήλιος το πρωί, όπως ξυπνάει το κάθε ζωντανό πλάσμα.

Αντί για όλα αυτά, όμως, αναρωτιόμαστε με αγωνία, πώς θα καταφέρουμε το παιδί μας να κοιμηθεί και μετά την ανατολή του ήλιου και πώς θα το μάθουμε να μη βγάζει τα παπούτσια του και να μην περιπλανιέται στα λιβάδια.

Όταν, ως αποτέλεσμα αυτών των περιορισμών, το παιδί εκφυλίζεται και, εκνευρισμένο από τη φυλακή του, αρχίζει να σκοτώνει έντομα ή μικρά αβλαβή ζώα, το θεωρούμε σαν κάτι φυσικό. Και δεν βλέπουμε πως η ψυχή του έχει ήδη αποξενωθεί από τη φύση. Ζητάμε μόνο από τα παιδιά μας να προσαρμοστούν στη φυλακή τους, χωρίς να μας δημιουργούν προβλήματα.

*Ένα αγαπημένο απόσπασμα της Αναστασίας Ζούγρη
Η Ανακάλυψη του Παιδιού, Μαρία Μοντεσσόρι*

Montessori and Learning Differences – A Neurodevelopmental Approach

This course, grounded in neuroscience and taking a neurodevelopmental approach, will help you understand how to observe differences in individual children and respond in a way that supports each unique child to thrive, irrespective of their differences. It recognises that developmental disorders are spectrum disorders and there can be a world of difference between one child and the next and therefore avoids giving a one-size-fits-all approach. The course also addresses how we can celebrate difference and touches on the question of what inclusion really is.

Apply now

www.mariamontessori.org/courses/montessori-and-learning-differences-a-neurodevelopmental-approach/

Helen Keller and Anne Sullivan-Bettmann

Ποιες ήταν...

Helen Keller και Anne Sullivan

Η Helen Keller γεννήθηκε το 1880 στην Αλαμπάμα των ΗΠΑ. Στην ηλικία των 19 μηνών, λόγω οστρακιάς έχασε δύο αισθήσεις - της ακοής και την όρασης. Τα επόμενα χρόνια της ζωής της τα έζησε με σχεδόν καμία επικοινωνία, σε απομόνωση, μέσα σε ένα σκοτάδι και σε μια σιωπή. Από μόνη της το κοριτσάκι αυτό, χρησιμοποιώντας τα χέρια της, έμαθε να "διαβάζει" τις εκφράσεις των ανθρώπων.

Στην ηλικία των 6 ετών, την εξέτασε ο Alexander Graham Bell (γνωστός εφευρέτης και ιδρυτής σχολείου για τυφλούς στην Αμερική). Εκείνος ήταν που πρότεινε να στείλει μια αριστούχο απόφοιτό του, την Anne Sullivan, η οποία θα αναλάμβανε την εκπαίδευση της Helen. Η Anne Sullivan, μόλις 20 χρονών, είχε η ίδια πρόσφατα επανακτήσει την όρασή της μετά από χειρουργείο, έχοντας περάσει τα περισσότερα χρόνια της ζωής της σχεδόν τυφλή.

Η Anne Sullivan άλλαξε τη ζωή της μικρής Helen: μέσα σε λίγους μήνες η Helen έμαθε να χρησιμοποιεί την αίσθηση της αφής για να ανακαλύψει όλα τα πράγματα στο περιβάλλον της. Η Anne την βοήθησε να συνδέσει αυτό που έπιανε, με την ονομασία του, σχηματίζοντας τις λέξεις στην παλάμη της - αρχίζοντας με το νερό. Η δασκάλα της την έβαζε να ψηλαφίσει ανάγλυφες λέξεις σε χαρτόνι και έτσι να δημιουργήσει φράσεις, τοποθετώντας τις λέξεις μέσα σε ένα πλαίσιο. Έτσι, μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, η Helen έμαθε να διαβάζει, να γράφει, και τελικά να μιλάει - αν και όπως έλεγε η ίδια, δεν θα αποκτούσε ποτέ το δώρο της φυσικότητας στην ομιλία. Η δασκάλα της τη συνόδευε πάντα στα ειδικά σχολεία που παρακολούθησε, και το όνειρό της να μπει σε Πανεπιστήμιο τελικά έγινε πραγματικότητα - αποφοίτησε με άριστα στην Σύγχρονη Λογοτεχνία από το Radcliffe College (Harvard).

Οι συνθήκες στο Harvard ήταν δύσκολες. Κανείς δεν σεβάστηκε τις ειδικές ανάγκες που είχε και μαζί με την δασκάλα της η Helen δούλεψε σκληρά αποκρυπτογραφώντας τις διαλέξεις και τα βιβλία που έπρεπε να παρακολουθήσει. Ήταν η πρώτη τυφλή και κωφή στην ιστορία που απέκτησε πτυχίο Πανεπιστημίου. Παρόλες τις δυσκολίες, πριν απο-

φοιτήσει είχε ήδη εκδόσει δύο βιβλία, και αναγνωρίστηκε ως συγγραφέας και λέκτορας, υπέρμαχος της πρόληψης της τύφλωσης σε παιδιά, και για άλλα κοινωνικά ζητήματα.

Το 1905 η Anne Sullivan παντρεύτηκε τον καθηγητή του Harvard John Macy, δεν άφησε όμως την Helen μόνη της, καθώς έγινε και εκείνη μέλος της καινούριας οικογένειας. Σιγά-σιγά, η Helen Keller απέκτησε πολιτική συνείδηση, στηρίζοντας, το γυναικείο κίνημα (suffragette movement), τους ειρηνιστές κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου, και τα δικαιώματα των τυφλών. Στράφηκε προς τον σοσιαλισμό και μαζί με άλλους κοινωνικούς ακτιβιστές ίδρυσε το American Civil Liberties Union.

Ήταν κατά τη διάρκεια της περίφημης πρώτης περιοδείας διαλέξεων της Μοντεσσόρι στις ΗΠΑ το 1913, που διοργανώθηκε από τον Alexander Graham Bell και τον S.S. McClure, που συναντήθηκαν η Maria Montessori και η Helen Keller. Βρήκαν πολλά κοινά σημεία, παρόλο που η συνομιλία τους απαιτούσε τη παρουσία τερσάρων ατόμων: έπρεπε να υπάρχει ένας μεταφραστής, από τα ιταλικά στα αγγλικά, και στη συνέχεια οι λέξεις έπρεπε να συλλαβίζονται στο χέρι της Keller από τη Sullivan την αφοσιωμένη δασκάλα της. Παρά αυτή τη δυσκολία, οι δύο πρωτοπόρες γυναίκες συνδέθηκαν, χάρη στο κοινό τους πάθος για την απελευθέρωση των καταπιεσμένων. Επιπλέον, η Δρ Μοντεσσόρι όχι μόνο αναγνώρισε τα τεράστια επιτεύγματα της Helen στο να ξεπεράσει την τύφλωση και την κώφωση, αλλά και επαίνεσε τις μεθόδους που χρησιμοποίησε η δασκάλα της, Anne Sullivan. Όσο για το ποια είναι η πραγματική ηρωίδα, αυτό είναι θέμα συζήτησης: η Δρ Μοντεσσόρι αναγνώρισε τον ηρωισμό και στις δύο, καθώς στην Anne Sullivan είδε τη «μη-δασκάλα» που και η ίδια πρότεινε, για τη προσέγγισή της, και στην Helen Keller είδε «το αξιοθαύμαστο παράδειγμα του αυτού του φαινομένου που υπάρχει ως δυνατότητα σε όλους τους ανθρώπους: την απελευθέρωση του φυλακισμένου πνεύματος του ανθρώπου, μέσω της εκπαίδευσης των αισθήσεων». (Μαρία Μοντεσσόρι, Πρόλογος, «Πρακτικός Οδηγός στη Μέθοδό Μου»).

Here below we are sharing with you the text of Anne Sullivan's speech at the Panama-Pacific International Exposition (1915), in which she describes the role of the teacher and her own journey towards an education of liberation.

“No greater honor can be paid a teacher than the recognition of her work. You see before you a teacher whose mature years have been passed wholly in the performance of one task, the training of one human being. For years I have known the teacher's one supreme reward, that of seeing the child she had taught grow into a living force in the world. And today has brought me the happiness of knowing that my work is an inspiration to other teachers.

In honoring Helen Keller and her teacher you declare your faith that in every child born into the world there are latent capacities for the development of an individual that shall be an honor to the human race; you attest your belief that every teacher worthy [of] that exalted name is able and willing to help to build the school of the future, the school of freedom... Each of us has come here with dreams and hopes and plans for this new school. ... A young woman, blind, deaf and dumb from infancy, has, through the kind of education that is the right of every child, won her way out of darkness and silence, has found speech and has brought a message of cheer to the world. ... What she has accomplished without sight and hearing suggests the forces that lie dormant in every human being. ... If Helen Keller, lacking the two senses that are usually considered the most important, has become a writer of ability and a leader among women, why should we not expect the average child, possessed of all its faculties, to attain a far higher ability and knowledge than the schools of today develop? Many realize that there is something radically wrong with a system of education that obviously does not educate.

Every child begins life an eager, active little creature, always doing something, always trying to get something that he wants very much. Even before he can utter a word, he succeeds in making known his desires by cries and grimaces. He invents and devises ways to get the things he wants. He is the star performer in his little world; he is the horse, the coachman, the policeman, the robber, the chauffeur, the automobile. He will be anything that requires imitative action. The one thing he never voluntarily chooses to be, is the grown up personage that sits in the car and does nothing.

Our educational system spoils this fine enthusiasm. We impose the role of passenger upon the child, and give him no opportunities to exercise his inborn creative faculties. The alluring joy of creation is not for him. He is deluged with accomplished facts. Naturally, he becomes mischievous and difficult to manage. He is compelled to defy his teachers in order to save his soul.

Our schools give no encouragement to assimilation, reflection, observation. They kill imagination in the bud. They uproot the creative ideals of childhood and plant in their place worthless ideals of ownership. The fine soul of the child is of far greater importance than high marks, yet the system causes the pupil to prize high grades above knowledge, and he goes from the schools into his life work believing always that the score is more important than the game, possession more praiseworthy than achievement.

We try to model our children after a pattern we have in our own minds. We read and talk a good deal about evolution, individuality, natural tendencies; but we seem to be unable to fit these ideas into our system of education. We continue to impose our wills upon children. We deny them any right to wills and natures of their own. We reverse the known laws of evolution, we mark out our own path for the child's development and suppress his spontaneous impulses.

We have followed this mechanical method of education for a good many years, with what result? Our children leave school uneducated, doomed to go through life unreceptive, lacking imagination and initiative.

In her education Helen never played the part of ignominious passenger. Early on I abandoned the conventional system of lessons; arithmetic at nine, language work at ten and so on. Regular lessons seemed to benumb my little pupil's natural impulses and self-educating instincts. Slowly the conviction formed in my mind that it is the child's prerogative to take the initiative, and the teacher's duty to follow the pupil's adventures and discoveries as intelligently and as sympathetically as she can. It is a waste

of the teacher's time and of the child's energy to make him read when he wants to build castles with his blocks, to make him do sums in arithmetic when his whole mind is absorbed in the problem of keeping his boat right side up in the water. The child will learn more if the teacher lets the arithmetic go and turns her attention to navigation. This is not always the easiest way for the teacher, but it is the pleasantest and most profitable for the child.

I made it a rule to change the lesson the moment I noticed that Helen's interest in it flagged, and to follow her initiative in the choice of the next lesson. At first I had many misgivings as to the wisdom of what seemed a haphazard course. I had periods of profound melancholy when I thought that my pupil's mind was not receiving proper discipline. I was haunted by the fear that because our work was so pleasant, there must be something wrong about it. But, as time went on, my fears faded before Helen's joyous activity. All day long she was receptive, responsive, happy. Her delight in everything kept us all at a high pitch of enthusiasm, and enthusiasm makes work succeed.

It did not occur to me for some time that my experiments and deductions in the teaching of a deaf, dumb and blind child had any bearing upon the education of normal children. My task seemed to me a special one, quite apart from general education. I was trying to make the process of teaching a child that lacked two important senses pleasant to the child, and at the same time interesting to me. But as my work advanced, I saw that my ideas were proving successful. People began to talk about Helen's amazing progress,

and to compare her mental development to that of normal children. Here was a little girl, without sight, without hearing, who was learning faster than most children with all their faculties. It began to dawn on me that my method, or lack of method, might have a broader application, might be of value to teachers of children with all their senses.

The more I read the more clearly I saw that my work with Helen offered a partial answer to many half-articulate doubts, and half-formed hopes of a new conception of education. I realized that the acceptance of my fundamental idea, that the child should be free, would mean a revolution in education; that it went beyond the schoolroom and met the dawn of a new democracy that shall include all men and women and children.

To that wonderful woman, Dr. Maria Montessori, belongs the honor and the everlasting gratitude of mankind for having systematized these ideas of education and recorded them in her book, a book that is at once a thrilling human document, a scientific text book, a prophecy and a torch unto all those whose work it is to teach little children. Dr. Montessori learned, as I learned, and as every teacher must learn, that only through freedom can individuals develop self control, self dependence, willpower and initiative. There is no education except self-education. There is no effective discipline except self-discipline. All that parents and teachers can do for the child is to surround him with right conditions. He will do the rest; and the things he will do for himself are the only things that really count in his education.

The hope of the future lies in the right education of the child. He must begin with a new outlook on life. We must awaken in his soul the will toward emancipation. Let us begin now and apply all that we know, and progressively all that we shall learn to awaken and develop in his soul the will to be free.

I am convinced that restraint arises from ignorance. Every teacher worthy of the name obtains results through the spontaneous response of the child. The new education will permit the child to grow in the environment in which he lives. Real impressions and observations will take the place of book learning. The child's natural desires and idiosyncrasies will be given wise and sympathetic direction. In the school of the future the child will be the important thing. If we get no further than this, we shall have prepared the way for the child's deliverance.

I am aware that the freedom of the child cannot be won without a hard struggle. But our battle for the freedom of the child is part of the age-long battle of mankind up from serfdom to freedom; a battle that began in the dateless past and will continue as long as new hopes and new visions arise in human minds.

This is the lesson that Helen Keller's education has for the world."

Εδώ μπορείτε να βρείτε [σύνδεσμο](#) για την
βραβευμένη ταινία *The Miracle Worker*,
στα αγγλικά.

Μια εμπειρία βαθιάς συγκέντρωσης

Παρατηρήθηκε στο σχολείο “Ο κόσμος του μικρού παιδιού”, στα Χανιά, Κρήτη

Ήταν μία βροχερή μέρα της άνοιξης. Είχαν έρθει για πρώτη φορά όλα τα παιδιά στο σχολείο. Υπήρχε αρκετή ένταση εκείνη την ημέρα και το γεγονός ότι δεν μπορούσαμε να βγούμε στην αυλή λόγω της βροχής δυσκόλευε την κατάσταση. Εκείνη την ημέρα λοιπόν βιώσαμε στο σχολείο μας την πιο εντυπωσιακή και συγκινητική εμπειρία βαθιάς συγκέντρωσης.

Ένα κορίτσι 3,5 ετών ξεκίνησε να κάνει το πλύσιμο των χεριών. Η ώρα περνούσε κι εκείνη ήταν απόλυτα συγκεντρωμένη σε αυτό που έκανε. Έπλενε και ξαναέπλενε τα χέρια της με πολλή προσοχή για περισσότερο από 1 ώρα. Ήταν σαν να βρίσκεται σε έναν άλλο κόσμο. Δίπλα της ακριβώς κάναμε έναν κύκλο γενεθλίων με όλα τα παιδιά της τάξης και εκείνη δεν γύρισε καν να μας κοιτάξει. Ήταν απόλυτα συγκεντρωμένη στη δουλειά της. Όταν τελείωσε, μάζεψε τη δουλειά της με πολλή ηρεμία και προσοχή και το πρόσωπό της έλαμπε. Παρ’ όλο που είναι γενικά ένα ήρεμο παιδί, μετά από αυτή την εμπειρία είχε μια διαφορετική ηρεμία και μία ικανοποίηση.

Ήταν μια πολύ συγκινητική στιγμή για μάς. Συνέβη σε μια δύσκολη ημέρα, και σε ένα παιδί που είχε δυσκολία στην συγκέντρωση της προσοχής - κάτι που είχαμε δουλέψει όλη τη χρονιά, και φτάσαμε στην άνοιξη, όπου το παιδί βίωσε αυτή την εμπειρία βαθιάς συγκέντρωσης. Εκεί συνειδητοποιήσαμε το μεγαλείο που κρύβει μέσα του το κάθε παιδί και ότι μπορεί πραγματικά να μεταμορφωθεί και να ανθίσει αν βρεθεί στο κατάλληλο περιβάλλον.

Ανδρομάχη Δώσσα-Κανδηράκη
Παιδαγωγός AMI 3-6

Αυτό μας θυμίζει την παρατήρηση που έκανε η Maria Montessori στο San Lorenzo

“The Advanced Montessori Method”, ch. 3, My Contribution to Experimental Science

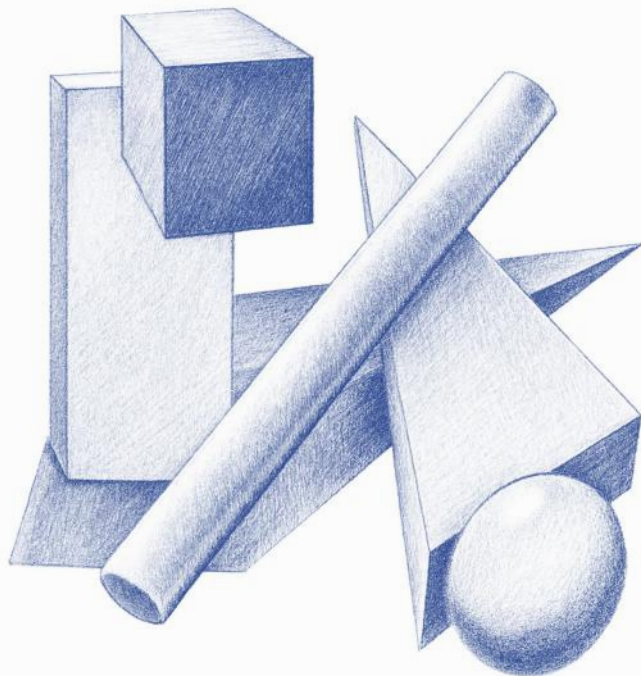
“ [...] I happened to notice a little girl of about three years old deeply absorbed in a set of solid insets, removing the wooden cylinders from their respective holes and replacing them. The expression on the child’s face was one of such concentrated attention that it seemed to me an extraordinary manifestation; up to this time none of the children had ever shown such polarisation of interest in an object. My belief in the characteristic instability of attention in young children, who flit incessantly from one thing to another, made me particularly interested in this phenomenon.

I watched the child intently without disturbing her at first, and began to count how many times she repeated the exercise; then, seeing that she was continuing for a long time, I picked up the little arm-chair in which she was seated, and placed the chair and child upon the table; the little creature hastily picked up the material, laid it across the arms of her chair, and gathering the cylinders into her lap, set to work again. Then I called upon all the children to sing; they sang, but the little girl continued undisturbed, repeating her exercise even after the short song had come to an end. I counted forty-four repetitions; when at last she ceased, it was quite independently of any surrounding stimuli which might have distracted her, and she looked round with a satisfied air, almost as if awaking from a refreshing nap.

I think my never-to-be-forgotten impression was that experienced by one who has made a discovery.

This phenomenon gradually became common among the children. (...)

Each time that such a polarisation of attention took place, a transformation occurred - the child became calmer, appeared more

intelligent, and seemed more expansive, showing extraordinary spiritual qualities, which recall the phenomena of a heightened consciousness, such as those of conversion.

It was as if in a saturated solution, a point of crystallisation had formed, round which the whole chaotic and fluctuating mass united, producing a crystal of wonderful forms. Thus, when the phenomenon of the polarisation of attention had taken place, all that was disorderly and fluctuating in the consciousness of the child seemed to organise itself into a spiritual creation, the surprising characteristics of which are reproduced in every individual.

It made me think of the life of man, which may remain in a state of chaos, until some special thing attracts and fixes his attention. And then man is revealed unto himself, he feels that he has begun to live!

This spiritual phenomenon which may involve the entire consciousness of the adult, is only one of the phenomena leading to an inner creation. It is the beginning of the inner life of the child.

Insects with Common Hawthorn and Forget-Me-Not
Jan van Kessel the Elder

Το ξύπνημα της άνοιξης

Αποχαιρετήσαμε πια τον χειμώνα
και καλωσορίζουμε την άνοιξη!

Ο ήλιος πιο λαμπερός. Νέα φύλλα ξεπροβάλλουν.
Τα μπουμπούκια ανθίζουν. Οι μυρωδιές διάχυτες.
Η εποχή που όλα ξυπνούν και αναγεννιούνται
έφτασε. Διάφορα έντομα κάνουν την εμφάνισή
τους και ο κήπος μας πλημμυρίζει από ήχους,
κίνηση και χρώματα. Τι ωραία! Να μπορεί
κανείς να απολαμβάνει τις μικρές στιγμές μιας
φύσης που παλεύει να επιβιώσει ανάμεσα
στους ασφαλτοστρωμένους δρόμους και τις
τσιμεντένιες πολυκατοικίες.

Οι πρώτες ανοιξιάτικες μέρες στο σχολείο μας, έδωσαν την ευκαιρία να παρατηρήσουμε
ένα σωρό έντομα που ήρθαν για να μας εκπλήξουν. Πρώτες – πρώτες οι μέλισσες, σε τρελό
χορό τριγυρίζουν από άνθος σε άνθος. Πολλές από αυτές βρήκαν φωλίτσες στις τρύπες
μιας ξύλινης ραφιέρας στη βεράντα μας. Ανάμεσα σε ποδιές και ποτιστήρια, κανάτες και
καλάθια, πηγαινοέρχονται χαρούμενες και ανενόχλητες. Συνηθίσαμε να ζούμε με αυτές.
Ένα παιδί παρατήρησε ότι στις επιφάνειες των ραφιών μα και στα πόδια της ραφιέρας
συσσωρεύονταν μια «πορτοκαλί σκόνη» - η γύρη!

Ένα μεσημέρι στον κήπο, βλέπουμε ξαφνικά στο έδαφος μια πραγματικά μεγάλη
ακρίδα. Ήταν καφέ και παχιά, περπατούσε λίγο φοβισμένα. Κανείς δεν την είδε να ανα-
πηδά! Τα παιδιά θεώρησαν ότι είναι τραυματισμένη. Κρύφτηκε κάτω από κάτι ξύλα και
την αφήσαμε να πάρει το δρόμο της.

Συχνά επισκέπτονται τον κήπο μας και πεταλούδες! Χορεύουν από λουλούδι σε
λουλούδι και το βλέμμα μας τις ακολουθεί. Κίτρινες οι πιο πολλές, ξεχωρίζουν αμέσως!

Μια άλλη μέρα, τραγουδώντας στη σκιά της ελιάς, ένα αγόρι σταμάτησε το τρα-
γούδι ταραγμένο! «Τι είναι αυτό;». Δε σας κρύβω ότι μόλις αναγνώρισα το έντομο ταρα-
χτηκα κι εγώ. Ένα μεγάλο σερσέγκι μας αιφνιδίασε. Μόνο περπατούσε, είχε χάσει το ένα

του φτερό και δε μπορούσε να πετάξει. Επρόκειτο για το ασιατικό σερσέγκι που απαντάται στην Ελλάδα, και κατά τόπους το λέμε σερσέλι ή σερσέγκι (*vespa orientalis*). Συναντάμε όμως και το ευρωπαϊκό που το λέμε σερσένι ή σκούρκο (*vespa crabro*). Το τσίμπημα του είναι επώδυνο και έτσι με ψυχραιμία ενημέρωσα τα παιδιά, κάναμε όλοι ένα βήμα πίσω και περιμέναμε να απομακρυνθεί. Αποχώρισε από την παρέα μας χωρίς να ενοχλήσει κανένα...

Έχουμε την τύχη επίσης να φιλοξενούμε πολλούς γυμνοσάλιαγκες. Κάθε τόσο εμφανίζονται αργοί και

σταθεροί, γυαλιστεροί – γυαλιστεροί, είτε μαύροι είτε καφέ. Αφήνουν πίσω τους μια υγρή διαδρομή που παρατηρούμε κάθε πρωί στα πλακάκια της βεράντας! Κάθε μέρα συναντούμε τουλάχιστον 4 – 5! Στο τέλος θα τους δούμε να χτίζουν το ροζ πύργο ή να κάνουν προσθέσεις! Έχουν γίνει ένα με την καθημερινότητά μας στο σχολείο. Να φανταστείτε ότι σαλιγκάρια, τα γνωστά και μη εξαιρετέα, θα τα δούμε αραιά και πού!

Τέλος, αξίζει να αναφέρω αυτό που μας εντυπωσίασε περισσότερο όλους. Ένα πρωί, καθώς ο Σωτήρης έπαιζε με τα καμπανάκια, παρατήρησε κάτι φοβερό! Ακριβώς μπροστά του, στην εξωτερική πλευρά του παραθύρου, είδε ένα κουκούλι! Τόσο περίτεχνα φτιαγμένο με αυτή τη λεπτή άσπρη κλωστή και μέσα του μια καφέ κάμπια. Τα νέα μεταδόθηκαν γρήγορα και λίγα – λίγα τα παιδιά έσπευσαν να παρατηρήσουν. Κι όμως, είχαμε για μέρες, μια εκκολαπτόμενη πεταλούδα στο κουκούλι της, που ήταν κολλημένο στο τζάμι μας! Ο κύκλος της ζωής της έφτασε στη μεταμόρφωση και ένα πρωί απλά είδαμε το κουκούλι άδειο.

Μεγάλη είναι η χαρά όλων μας, που συνυπάρχουμε με αυτά τα πλασματάκια. Είχαμε τόσες ευκαιρίες για παρατήρηση, κουβέντα, εξερεύνηση. Απέναντι στον μικρόκοσμο των εντόμων, που για αυτά όλοι εμείς - ακόμα και το μικρότερο παιδί της τάξης - είμαστε γίγαντες, όλοι μας σταθήκαμε με σεβασμό. Η ζωή του μυρμηγκιού, της μέλισσας, της ακρίδας, της πεταλούδας, του γυμνοσάλιαγκα, του σερσεγκιού, της κάμπιας... έχουν τη δική τους αξία, πόσο μάλλον όταν τα παιδιά συνυπάρχουν αρμονικά μαζί τους.

Ας χαρούμε τη ζωή στην πόλη, στο βουνό, στη θάλασσα, στα πάρκα, στις βεράντες μας! Καλή Άνοιξη και Καλό Καλοκαίρι!

Λαμπρινή Αρβανιτίδου
Παιδαγωγός AMI 3-6

Orthodox Catechesis in Early Childhood

**Montessori Trainer
Katerina Varkas**

**July 20th-31st
M-F, 9:00-17:00**

10 day intensive training, 20-31 July, 9.00 - 17.00 (Romania time)
in-person: Montessori Institute of Bucharest, str. Știrbei Vodă, nr. 71, sector 1, Bucharest
Price: 650 eur

[Details and registration for the course](#)

Η Μοντεσσόρι και το Χαμόγελο του Παιδιού

Η εβδομάδα εκείνη του Απριλίου αφιερώθηκε στην εθελοντική μου δράση στο Χαμόγελο του Παιδιού στο Κέντρο Δράσεων για Σχολεία, στο Κορωπί.

Από το όνειρο του μικρού Αντρέα, που πριν φύγει από τη ζωή, ονειρεύτηκε ένα κέντρο για παιδιά, να τα προστατεύει όταν οι γονείς τους δεν μπορούν, σήμερα έχει υπάρξει ένας οργανισμός με πολύπλευρη δράση: διασώσεις παιδιών σε δύσκολες καταστάσεις, κάθε είδους, τηλεφωνική γραμμή 1056 όλο το 24ωρο, με βοήθεια από ειδικούς, για κάθε παιδί (ή όποιον θέλει να βοηθήσει κάποιο παιδί ή να καταγγείλει κάποιο συμβάν κακοποίησης του), υποστήριξη σε παιδιά που νοσηλεύονται ή φιλοξενούνται προσωρινά μετά από εισαγγελική εντολή σε νοσοκομεία, δωρεάν πολυϊατρεία, κέντρα ημέρας για υποστήριξη παιδιού και οικογένειας και σπίτια φιλοξενίας παιδιών. Επίσης γίνονται εκπαιδευτικές δράσεις για σχολεία, στο κέντρο του Χαμόγελου του Παιδιού στο Κορωπί, με διάφορες θεματικές.

Μία από αυτές τις δράσεις ανέλαβα και εγώ με θέμα τη διατροφή των παιδιών! Ως Διατροφολόγος του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας, Βοηθός Μοντεσσοριανής Νηπιαγωγού και βέβαια Εθελόντρια, έβαλα τον καλύτερο εαυτό μου και την αγάπη μου για τα παιδιά. Μιλήσαμε, παίξαμε, ζωγραφίσαμε, με παραμύθι και με ποίημα, αγγίξαμε βασικές πτυχές του θέματος «Σχέση με την τροφή και το σώμα μου»!

Η επαφή με τα παιδιά ήταν μοναδική, πλούτος για όλους μας! Όμορφη συνεργασία με τη Δώρα, υπεύθυνη του κέντρου, και τους παιδαγωγούς και εθελοντές. Τι ικανοποίηση και χαρά, όταν προσφέρεις εθελοντικά!

Την τελευταία ημέρα εκείνης της εβδομάδας δράσεων και εμπειριών με τα παιδιά, γεννήθηκε μέσα μου μια ιδέα! Πώς θα ήταν, αν γινόταν μια συνεργασία μοντεσσοριανών παιδαγωγών με το Χαμόγελο του Παιδιού και ίσως γενικότερα με δομές για παιδιά; Πώς θα ήταν αν εντάσσονταν σε αυτά τα πλαίσια και τις υπηρεσίες όλες αυτές οι υπέροχες μοντεσσοριανές αρχές αγάπης, υγιούς ψυχοσωματικής ανάπτυξης και διαπαιδαγώγησης; Πόσα παιδιά που ταλαιπωρούνται, που έχουν νιώσει εγκατάλειψη και κάθε είδους βία και κακουχία θα μπορούσαν να βοηθηθούν! Πόσα δυσάρεστα στη συνέχεια της ζωής τους θα μπορούσαν να προληφθούν! Πόσο ουσιαστική θα μπορούσε να είναι μια Συλλογική Δράση και Συνεργασία για το Παιδί!

Η Μοντεσσόρι και η προσέγγισή της ίσως είναι σήμερα πιο επίκαιρη και αναγκαία από ποτέ.

Σοφία Παπαμάρκου
Βοηθός Παιδαγωγού AMI 3-6

How bedtime stories synchronise your child's brain with yours

At four months old, little Alba is remarkably content. Dressed in a white dress and black leggings, she gazes patiently around the lab as a technician places a pink cap on her head and painstakingly connects wires to the electrodes.

"She is super relaxed," says her mother, Emily Reed, 35, as another hat of electrodes — this one dark red — is placed on her own head. "She has a very chilled temperament."

A baby's patience, however, can only last so long. Twenty minutes later, as the last of the wires is connected, Alba has decided enough is enough. Her face crumples, fists tighten into balls and fat tears roll down her cheeks.

It is time to deploy a weapon battle-tested in millions of children's bedrooms. Emily begins to read *Dear Zoo* by Rod Campbell. "I wrote to the zoo to send me a pet," she reads over the din of Alba's wails. "They sent me an ... elephant! He was too big so I sent him back."

Almost immediately Alba's cries grow quieter. As her mother continues to turn the pages, lifting flaps to reveal each animal received from the zoo, the screams gradually turn to coos.

Behind them on a large screen, two faces are displayed, moving closer together, then further apart, then closer again. Finally, as Alba calms down, her attention firmly on the pages, the pictured faces overlap.

Professor Sam Wass, a neuroscientist and director of the Institute for the Science of Early Years and Youth at the University of East London, explains what this means. "Their brains are literally falling into sync," he says.

The synapses of our brains fire at different frequencies all the time, depending on our physiology, age and the tasks we do. But Wass' research has found that when parents and babies read together, their brainwaves synchronise, falling into the same patterns. "Everything falls into rhythm when you read to a child — your breathing rate, heartbeat and your brain rhythm," he says.

This is deeply comforting, helping babies and their parents form strong emotional bonds. But it goes further.

"When we talk to babies — and particularly when we read to them — a lot of the content has exaggerated speech rhythms," Wass, says. "Alba's brain is tracking into that rhythm to help her with the early stages of understanding language."

Reed's speech patterns, he says, are helping "nudge" Alba's brain pattern into a "strong, stable rhythmic activity".

Wass' research — in which Reed and Alba volunteered to participate — is contributing towards a growing picture of the importance of reading for a child's development.

The Sunday Times, through its Get Britain Reading campaign, is trying to drive up reading rates among children and adults alike. Reading, says Wass, is essential for the way our brains develop. "Babies' brains are messy," he says. "Their brain rhythms are naturally just all over the shop. Reading gives us increased regularity and predictability, both at the fine-grain scale in terms of language, but also because a child knows what is coming. You read a book at bedtime at the same time every day. So it helps a baby's rhythms to become more stable and more adultlike."

He says the same cannot be achieved by looking at a screen. "When reading a book, you're continually slowing down the pacing and increasing the pacing depending on where the child is at. Screens just give you the pre-recorded content — you have to suck it up."

The structure of a story also helps. "Stories by definition have a structure — with a beginning and a middle and an end," Wass says. "Introducing predictability helps the developing brain to learn to anticipate and to prepare for change before it occurs, which promotes attention and learning, reduces stress and helps our brains and bodies function more efficiently."

Why volunteering to read with schoolchildren is such a gift

Children who have an unstructured, unpredictable family life benefit in particular, he says. "They often struggle both to generate structured activities in their own play and to track structure in stories when they're happening." Reading, he says, can help introduce this.

Yet many parents, particularly those in deprived households, never read to their children. According to research by BookTrust, only 42 per cent of poorer families with children aged eight and under had a story as part of a bedtime routine.

Frank Cottrell-Boyce, the children's laureate, has made wider access to reading a priority of his two years in the role. "If only 42 per cent of children are being read to, that means 58 per cent are arriving at school as second-class citizens. They are way back on the starting grid."

He adds: "From an emotional point of view, life for a baby is overwhelming. A few weeks ago it was an aquatic creature, and the next thing it knows it's in east London. It's trying to make sense of everything, and life is coming at it very fast. When you read a book everything slows down. You are on that one page, looking at that one picture, for quite a while. It's not 25 frames a second like a screen."

For older babies and toddlers, reading gives them control. "They can grab the page, turn it back, focus on one thing for a bit," Cottrell-Boyce says. "You're bringing a bit of dexterity and hand-eye co-ordination into the mix. And it's collaborative. You say to your child, 'turn the page' or 'lift the flap', and then you both say 'woah!'. These are really important basic skills."

Cottrell-Boyce, knows what he is talking about.

His advice for parents is simple. "Don't be surprised if a child wants the same book over and over again. Just find ways of enjoying it. And if they want to read the pages in a different order, or are reading the wrong bit of the page, or want to skip pages, that's fine too. The important thing is to let them lead.

"And be confident — no matter how good you think you are at reading. Your voice is more important than that of the greatest actor. You just want to build a happy place. And a book is a really cheap, accessible way to do that."

Ben Spencer
Science Editor, The Sunday Times

Social media – the new smoking

Senior doctors and child psychologists increasingly classify social media as “the new tobacco” for children. Just as society restricted cigarettes to protect developing bodies, governments globally are enforcing strict online age limits and curfews to protect young minds from addictive algorithms and harmful content.

The comparison between social media and smoking is a major public health emergency for several key reasons:

Addictive Design

Just like Big Tobacco designed cigarettes to be addictive, tech platforms use algorithms designed to trigger dopamine hits and keep users scrolling past the point of exhaustion.

Immediate Harm

While smoking takes years to cause physical damage, social media can cause immediate psychological harm. Children can be exposed to extreme violence, self-harm, or trauma in a matter of seconds.

Mental Health Crisis

Studies link heavy screen time (four or more hours a day) to increased rates of depression, anxiety, and sleep disorders.

Passive Exposure

Like passive smoking, the toxic culture and bullying that thrive on social media can negatively impact even the most well-adjusted peers offline.

Επιπτώσεις του υπερβάλλοντος χρόνου μπροστά στην οθόνη

- Η τηλεθέαση επηρεάζει αρνητικά τις κινητικές δεξιότητες, τη σωματική δύναμη, τις διατροφικές συνήθειες και την παχυσαρκία.
- Η τηλεθέαση επηρεάζει αρνητικά τη γνωστική και κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, ενώ ο υπερβολικός χρόνος μπροστά στην οθόνη συνδέεται με χειρότερη ψυχική υγεία κατά την εφηβεία.
- Η σωματική δραστηριότητα δεν αντισταθμίζει τις αρνητικές επιπτώσεις του χρόνου που περνούν μπροστά στην οθόνη.

Η έκρηξη των νέων συσκευών τεχνολογίας τα τελευταία χρόνια έχει κάνει τα ηλεκτρονικά μέσα αναπόσπαστο μέρος της ζωής. Ως εκ τούτου, μπορεί να υποτεθεί ότι η τήρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τον χρόνο που περνούν μπροστά στην οθόνη τα παιδιά έχει μειωθεί περαιτέρω. Αντίθετα όμως, η έκθεση στις οθόνες τείνει να ξεκινά από πολύ νωρίς στην παιδική ηλικία. Μελέτες εκτιμούν ότι τα παιδιά περνούν ένα σημαντικό μέρος των ωρών που είναι ξύπνια καθημερινά, σε δραστηριότητες που βασίζονται στην οθόνη, ακόμη και 8 ώρες σε πολλές περιπτώσεις.

Πολλοί γονείς συνεχίζουν να πιστεύουν ότι το περιεχόμενο των ηλεκτρονικών μέσων είναι εκπαιδευτικό. Μια έρευνα διαπίστωσε ότι το 29% των 1000 γονέων που ερωτήθηκαν επέτρεπαν στα παιδιά τους ηλικίας κάτω των 2 ετών να παρακολουθούν τηλεόραση (TV) επειδή κάνει «καλό για τον εγκέφαλό τους».

Άλλοι γονείς παραδέχτηκαν ότι δεν περιορίζουν τον χρόνο που περνούν τα παιδιά τους μπροστά στην οθόνη για να αποφύγουν συγκρούσεις, κοινωνική απομόνωση ή για να διασκεδάσουν ή να αποσπάσουν την προσοχή των παιδιών. Για παράδειγμα, μια μελέτη σε μητέρες διαπίστωσε ότι η τηλεθέαση των παιδιών τους ήταν χρήσιμη για την εκτέλεση οικιακών εργασιών, ενώ μια άλλη μελέτη διαπίστωσε ότι οι γονείς χρησιμοποιούσαν συχνά κινητά μέσα για να απασχολήσουν τα παιδιά τους όταν έτρωγαν εκτός σπιτιού.

Τέλος, η χρήση του χρόνου μπροστά στην οθόνη ως μέσο διασκέδασης, για κάποιους γονείς σημαίνει ότι δεν χρειάζεται να διαθέτουν οικονομικούς πόρους που ενδέχεται να μην έχουν στη διάθεσή τους.

Sophie Domingues-Montanari

Journal of Pediatrics and Child Health, 2017

Για να δείτε πώς τα παιδιά κατασκεύασαν αυτή την κινητή αλφάβητο, [πατήστε εδώ](#).

Περί αγωγής των αποκλήρων

Η διασύνδεση της παιδαγωγικής με την κοινωνική δικαιοσύνη είναι μια υπόθεση που ξεκινάει από Ζαν Ζακ Ρουσσώ και φτάνει μέχρι την Μαρία Μοντεσσόρι και την ίδρυση των πρώτων Σπιτιών των Παιδιών στη φτωχική συνοικία της Ρώμης Σαν Λορέντζο. Η παιδαγωγική πέρα από ένα επάγγελμα είναι και τρόπος σκέψης και αντίληψης των πραγμάτων. Δεν υπάρχει ίσως καλύτερο παράδειγμα από τον Γίochan Πεσταλότσι, ο οποίος βλέποντας κάποτε να πηγαίνουν έναν ληστή στην κρεμάλα αναφώνησε: “Αν αυτός ο άνθρωπος είχε τύχει της κατάλληλης εκπαίδευσης και στοργής, δεν θα βρισκόταν σήμερα εκεί που βρίσκεται.”

Σε αυτό το πνεύμα ξεκίνησε στις αρχές Φλεβάρη ένα πρωτοποριακό πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης στο 3ο Δημοτικό σχολείο στην Πρόνοια Ναυπλίου με πρωτεργάτριες τη διευθύντρια Χρύσα Σαββάκη και τη συνάδελφό της Άννα Κατσουλιέρη, με την οικονομική στήριξη του Συμβουλίου της Ευρώπης και την συμβολή της Ελένης Τσετσέκου, με τίτλο «Πρόγραμμα Κοινωνικής Ένταξης και Ενισχυτικής Διδασκαλίας για Παιδιά Ρομά και τις Μητέρες τους που Διαμένουν σε Καταυλισμούς στην Περιοχή Ναυπλίου» διάρκειας 4 μηνών.

Στα πλαίσια του προγράμματος, όπως φαίνεται και στις φωτογραφίες, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην γραφή, στην ανάγνωση και στην αριθμητική. Παράλληλα με αυτά, κάθε Παρασκευή συμμετείχαν και φοιτητές του πανεπιστημιακού τμήματος Θεατρικών Σπουδών, υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας Χριστίνας Ζώνιου, κάνοντας με τα παιδιά θεατροπαιδαγωγικές δραστηριότητες. Σε εθελοντική βάση ο Ιταλός γλύπτης και ζωγράφος Φραντσέσκο Μορέτι οργάνωσε μαθήματα πηλοπλαστικής αλλά και ιταλικής μαγειρικής, και τα παιδιά συμμετείχαν ομαδικά με πολύ ενθουσιασμό.

Πέραν αυτών αξίζει να αναφερθεί ότι από τις πρώτες μέρες έγινε προσπάθεια να εισαχθούν στο πρόγραμμα χειρωνακτικές εργασίες όπως ξυλουργική, ξυλογλυπτική και ορ-

γανοποιία με την επίβλεψη του μάστορα Μήτσου Δάρα και του βοηθού του, Βασίλη Κορολή.

Όπως φαίνεται και στην φωτογραφία, τα παιδιά κατασκεύασαν ένα τραπέζι 8 θέσεων με οικοδομική ξυλεία, το οποίο στο τέλος έβαψαν στα χρώματα της σημαίας των Ρομά. Έγινε χρήση πριονιών, σκεπαρνιών, σφιγκτήρων, τρυπανιών και λοιπών ξυλουργικών εργαλείων, και διδάχτηκαν κανόνες ασφαλούς χρήσης των εργαλείων. Επιπλέον τα παιδιά μυήθηκαν στην χρήση της ξυλογλυπτικής σέγας και κατασκεύασαν μεταξύ άλλων ξύλινες κινητές αλφαβήτους που αποτελούν ένα σήμα κατατεθέν της μοντεσσοριανής αγωγής.

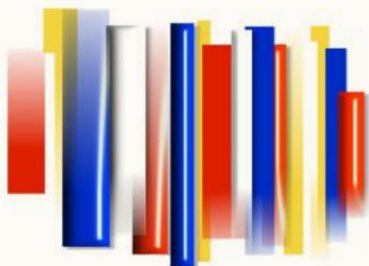
Όπως έλεγαν χαρακτηριστικά τα παιδιά “σε αυτά έχουμε βάλει την ψυχή μας” - επιβεβαιώνοντας την διαπίστωση που κάνει ο Ρουσσώ στο τρίτο βιβλίο του «Αιμίλιου» πως “βάζοντας να παρελαύνουν ενώπιον του παιδιού τα προϊόντα της φύσης και της τέχνης, ερεθίζοντας την περιέργειά του, παρακολουθώντας πού αυτή τον οδηγεί, έχουμε τη δυνατότητα να μελετάμε τις προτιμήσεις του,

τις κλίσεις του, τις ροπές του, να δούμε να λάμψει ο πρώτος σπινθήρας της ιδιοφυίας του”.

Πολλά από τα δημιουργήματα των παιδιών πουλήθηκαν σε παζάρι (μια ιδέα που υποστήριζε πολύ η Μαρία Μοντεσσόρι) και με τα χρήματα που συγκεντρώθηκαν στο κοινό ταμείο αγοράστηκαν παπούτσια και οργανώθηκε μια εκδρομή στο κάστρο του Παλαμηδιού, όπου ξεναγήθηκαν από τον Μπάμπη Αντωνιάδη, μαθαίνοντας την τοπική ιστορία προφορικά.

Το πρόγραμμα αυτό, που πλησιάζει στο κλείσιμό του, ευελπιστούμε να συνεχίσει ενάντια σε κάθε προκατάληψη και στιγματισμό. Τα παιδιά αυτά φαινομενικά είναι καταδικασμένα να αναπαράγουν τα αδιέξοδα των γονιών τους: πολλά από αυτά προέρχονται από οικογένειες με βαρύ ποινικό μητρώο, ενώ τα κορίτσια οδηγούνται στο γάμο από τα 14 τους χρόνια. Αποκτώντας όμως δεξιότητες και εμπειρίες διαφορετικές από αυτές των γονιών τους, μέσα σε ένα παιδαγωγικό περιβάλλον που ακολουθεί την βασική αρχή πως η εκπαίδευση στοχεύει και στα τρία, “μυαλό, καρδιά, χέρια”, και όπου οι παιδαγωγοί αντιμετωπίζουν τα παιδιά ισότιμα και τα προσεγγίζουν με στοργή, είναι σίγουρο ότι σταδιακά θα αποβάλουν την βαθιά ριζωμένη δυσπιστία τους και τον αποκλεισμό που έχουν ήδη εσωτερικεύσει, και μόνο στην παραβατικότητα μπορεί να τα οδηγήσει.

Βασίλης Κορολής

NORDIC MONTESSORI CONFERENCE

**The Danish Montessori Society cordially invites
you to the 9th Nordic Montessori Conference**

“

**Where it all began -
A Pre-Celebration**

”

Join us in Helsingør as we come together to celebrate AMI's hundred years and to create a space for knowledge sharing, networking and inspiration across countries and professional fields - and to highlight the breadth and depth of The Montessori approach, from birth to old age.

**Helsingør, Denmark
28th - 30th August 2026
Marienlyst Strandhotel**

Danish Montessori Society - www.danishmontessorisociety.com

Το σχολείο στους πρόποδες των Ιμαλαΐων

Anand Pathshala

Κάποτε, ένα αγόρι μεγάλωνε σε ένα μικρό χωριό μέσα στα βουνά των Ιμαλαΐων. Πήγαινε ξυπόλητο στο σχολείο, μάθαινε κάτω από τα δέντρα και ονειρευόταν κάτω από τον ανοιχτό ουρανό. Η ζωή τον οδήγησε μακριά - σε πόλεις, ξενοδοχεία και επιτυχίες - αλλά το πιο σημαντικό που έμαθε, ήταν ο δρόμος της επιστροφής.

Επέστρεψε στο χωριό του με μια σιωπηλή ερώτηση: Τι θα γινόταν αν κάθε παιδί εδώ μπορούσε να μεγαλώσει νιώθοντας ολοκληρωμένο, με ρίζες στην παράδοση, γεμάτο περιέργεια και ελεύθερο να ονειρευτεί;

Το όνειρό του έγινε πραγματικότητα και το 2012 ξεκίνησε η κατασκευή του σχολείου Anand Pathshala, στους πρόποδες των Ιμαλαΐων, για παιδιά ηλικίας 4 έως 11 ετών. Σήμερα 60 παιδιά φοιτούν εκεί δωρεάν - ένα σχολείο που συνδυάζει την ακαδημαϊκή μάθηση με την ανάπτυξη του παιδιού, έχοντας γνώμονα την ίδια τη ζωή και τη σχέση με τη φύση. Με τη βοήθεια των μαθητών, των δασκάλων και τοπικών φορέων, έχουν φυτευτεί 5.000 δέντρα, που μετεμόρφωσαν τη γυμνή γη γύρω από το σχολείο σε ένα φιλόξενο τοπίο.

Το σχολείο αυτό δεν στοχεύει σε αριστούχους και νικητές. Στοχεύει να αναθρέψει ανθρώπινες υπάρξεις, παιδιά ικανοποιημένα, ευγενικά, περίεργα και ανθεκτικά, ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν ό,τι τους φέρει η ζωή. Το σχολείο εστιάζει στην ολιστική εκπαίδευση, μια προσέγγιση που καλλιεργεί το παιδί στο σύνολό του, σώμα, νου και πνεύμα. Παράλληλα με τα βασικά μαθήματα, οι μαθητές συμμετέχουν σε δραστηριότητες όπως γιόγκα, μουσική, χορό, τέχνες και χειροτεχνίες, εκμάθηση γλωσσών (συμπεριλαμβανομένων των σανσκριτικών, των χίντι και των αγγλικών), κηπουρική, φροντίδα δέντρων και δραστηριότητες σχετικές με την πολιτιστική τους κληρονομιά. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές συνδέονται με τη φύση, ενώ παράλληλα καλλιεργείται μια εσωτερική χαρά και δημιουργικότητα, και εκφράζεται μια ευαισθητοποίηση και σεβασμός για τη ζωή.

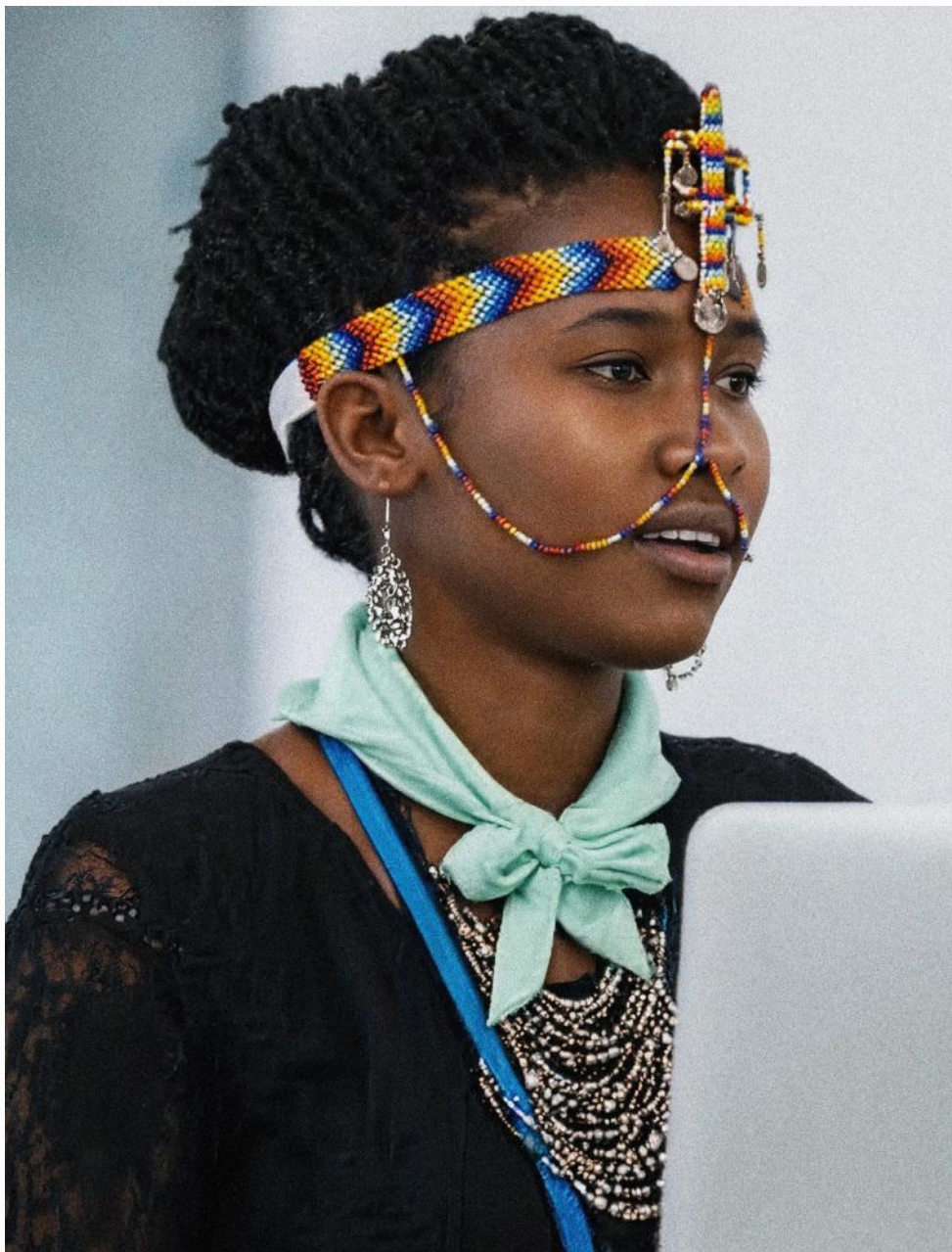
Η Λία Κωνσταντινίδη, γνώστης και υποστηρικτής της Μοντεσσориανής προσέγγισης (έχοντας εκπαιδευσει τα τρία της παιδιά στο Μοντεσσориανό Σχολείο First Steps), ταξίδεψε στην Ινδία και επισκέφθηκε αυτό το σχολείο. Ιδιαίτερη εντύπωση της έκανε ο ζήλος με

τον οποίο παιδιά και δάσκαλοι συνεργάζονταν. Θέλοντας να τους υποστηρίξει, πρότεινε να εκπαιδευτούν οι δάσκαλοι στην μοντεσσοριανή προσέγγιση. Μέσα σε 3 μέρες, χάρη στη μεσολάβηση του Μοντεσσοριανού Ινστιτούτου Ελλάδα και του Supraja Montessori Study Center στο Chennai, 6 δάσκαλοι συμμετείχαν στο Εισαγωγικό Σεμινάριο AMI 6-12, που διεξήχθη στο εκπαιδευτικό κέντρο στο Νέο Δελχί.

Ενθουσιάστηκαν οι δάσκαλοι με την ευκαιρία που τους παρουσιάστηκε! Ελπίζουμε ότι σύντομα ένας δάσκαλος του Δημοτικού θα αποκτήσει και το Δίπλωμα AMI για την μοντεσσοριανή προσέγγιση 6-12.

Οι ανάγκες του σχολείου όμως παραμένουν μεγάλες, όπως θα δείτε στο αρχείο ([πατήστε εδώ](#)). Όποιος θέλει να στηρίξει τη προσπάθεια ενός μικρού σχολείου που προσπαθεί να προσφέρει ένα καλύτερο μέλλον στα παιδιά που ζουν μέσα στα βουνά των Ιμαλαΐων, μπορεί να επικοινωνήσει απευθείας με την [Λία Κωνσταντινίδη](#). Σκοπεύει να ξαναβρεθεί κοντά τους σύντομα.

Η Terry Koskei στο Διεθνές Συνέδριο του AMI

Η Μοντεσσόρι στην Αφρική

Η πρόσφατη επίσκεψη της Ειρήνης Φαφαλιού στην απομακρυσμένη περιοχή των Samburu στην βορειοανατολική Κένυα, της έδωσε την ευκαιρία να δει από κοντά ένα μοντεσσοριανό σχολείο νομάδων. Ο χώρος για τα παιδιά ήταν περιφραγμένος με μεγάλα κλαδιά για να προστατεύεται από τα άγρια ζώα και τις αγελάδες της φυλής. Ένα μονοπάτι με ασπρισμένες πέτρες οδηγούσε στο σχολείο, που ήταν σε μια σκηνή, κάτω από ένα δέντρο.

Εδώ εκπαιδεύονται παιδιά της νομαδικής φυλής Samburu, και ανάλογα με τις μετακινήσεις των νομάδων, ο αριθμός των μαθητών κυμαίνεται από 20 έως 50 παιδιά. Η δασκάλα τους, η Terry - εκπαιδευόμενη εκπαιδύτρια AMI 3-6 - καλωσόρισε με πολλή χαρά την Ειρήνη. Της είπε μάλιστα: "Χαίρομαι τόσο πολύ που ήρθες, επειδή κανείς δεν πιστεύει πού δουλεύω και τι κάνω!"

Η Terry, μαζί με άλλους δύο εκπαιδευόμενους μοντεσσοριανούς δασκάλους, κατοικούν μέσα στην περίφραξη του σχολείου. Ο καθένας έχει τη σκηνή του, κάτω από ένα δέντρο, από όπου κρέμεται και ένας κουβάς με νερό. Υπάρχει επίσης μια σκηνή με ένα γκαζάκι για να μαγειρεύουν το φαγητό τους, και μια σκηνή για να φτιάχνουν το υλικό του σχολείου.

Όπως ξέρουμε όλοι, το μοντεσσοριανό υλικό είναι ακριβό. Οι μοντεσσοριανοί δάσκαλοι που εκπαιδεύονται στην Αφρική μαθαίνουν, σαν μέρος της εκπαίδευσής τους, να κατασκευάζουν μόνοι τους το υλικό - κυρίως το Αισθητηριακό και των Μαθηματικών. Παρόλα αυτά, το σχολείο έχει μεγάλη ανάγκη από εκπαιδευτικό υλικό και εξοπλισμό.

Σκεφτήκαμε λοιπόν πως αυτή την περίοδο, πολλοί από εσάς οργανώνετε και αναμένετε τις τάξεις σας για την επόμενη σχολική χρονιά. Εάν υπάρχει υλικό - οποιοδήποτε υλικό - που δεν σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε, και θέλετε να συνεισφέρετε, μπορείτε να επικοινωνήσετε με το Μοντεσσοριανό Ινστιτούτο, μέχρι τις 10 Σεπτεμβρίου. Να ξέρετε ότι κάθε υλικό έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει μια νέα ζωή και να προσφέρει στα παιδιά των νομάδων.

Η Terry θα έρθει στην Αθήνα το Σεπτέμβριο, για την συνέχεια της εκπαίδευσής της και διατίθεται να συμμετάσχει σε μια συνάντηση, ώστε να την γνωρίσουμε από κοντά, και να μάθουμε περισσότερα για το σχολείο στο Samburu. Θα είναι ωραίο αν μπορέσουμε εκείνη την ημέρα να της προσφέρουμε ότι υλικό έχουμε συγκεντρώσει.

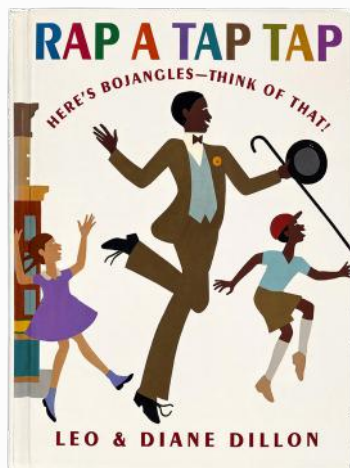
Η δύναμη της αλληλεγγύης και της προσφοράς ανάμεσα σε ανθρώπους και ιδιαίτερα ανάμεσα σε σχολικές κοινότητες που εκφράζουν τις ίδιες αξίες, δίνουν νόημα στη δουλειά μας και μας πάνε πιο πέρα.

Κλάσματα
Μεταλλικά ένθετα
Ροζ πύργος
Μπουκαλάκια / Πλάκες θερμότητας
3 Κουτιά Χρωμάτων
Δεκανόμιο
Κατασκευαστικά τρίγωνα
Τριώνυμος / Διώνυμος κύβος
Επίθετο ανιχνευτής
Κινητή αλφάβητος
Υδρόγειες σφαίρες
Χάρτες παζλ
Βοτανικό ερμάριο
Χρυσές και χρωματιστές αλυσίδες
Ξύλινες Ιεραρχίες
Το Παιχνίδι με τα Γραμμάτσημα
Πιονάκια
Αντικείμενα για Γλώσσα (αγγλικά)
Μαγνήτες & Μεγεθυντικοί Φακοί
Βιβλία της Maria Montessori

Το ταξίδι οργανώθηκε από τη Roelie Hartwig, που οργανώνει ταξίδια με μοντεσσοριανό ενδιαφέρον σε όλο τον κόσμο (www.montessoritoursandtravel.com).

Rap a Tap Tap — Think of That!

Books that quietly shape us

Many years ago, I enrolled my 3 year old daughter in a program called DanceTogether®.

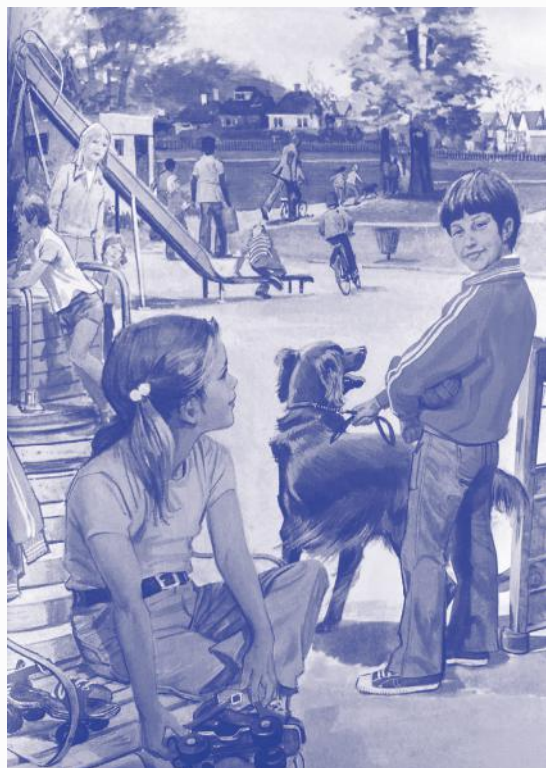
It was through this program — which my daughter absolutely loved — that I first came across a book that would stay with me for decades.

The book is about one of the most celebrated dancers in American history: Bill “Bojangles” Robinson. A man of extraordinary talent, he managed to build a career and a legacy at a time when racial discrimination made such achievements nearly impossible. (He is perhaps best remembered today for the historic dancing partnerships with Shirley Temple.)

The book about his life is called *Rap a Tap-Tap; Think of That!* All four of my daughters loved it! The language is mesmerisingly rhythmic, the illustrations lovely, and the historical and social context are presented appropriately for a preschool child - or so I thought...

Many years later, as a Montessori guide, I took this book to school, expecting it to be received, by my class of 3-6 year olds, with enthusiasm. Month after month, year after year, across different environments, I was met with something I did not expect: almost all children, refused to have me read it to them. Some children, upon seeing the cover, would say: “No! He is bad... This man is bad... I’m afraid of him!” I found this deeply puzzling...

One case in particular stayed with me. A child who had been adopted, and who was noticeably of a darker complexion than his parents and the other children in the class, was adamant: if I ever tried to read this book to him, he would turn his back on me. And yet, I gave the same book to a child of African origin (who generally showed very little interest in books) and his reaction was quite different: he asked me to read the book to him again and again. Was it because he was older? Or was it something else? The

difference was quite striking! I found myself wondering: Is it possible that three-to-six-year-olds... are racist?

It is important to note that this took place in Greece - an extraordinarily homogeneous society, until very recently. It became evident that we needed to bring more diversity into the school environment. What kind of diversity can we bring into a classroom? How do we do it in a way that feels natural, so that diversity becomes simply part of the fabric of the environment, and not something highlighted so deliberately, that it draws unnecessary attention?

I should perhaps also mention I myself am of African origin and as a «person of color» — to use an American phrase I rather dislike — many of the new books on diversity made me feel deeply uncomfortable. They

were patronising, effortful, often very sad, even heartbreaking. And almost always didactic... not at all appropriate for preschool children in a Montessori environment.

And then I remembered something from my own childhood: the English-language books we had in elementary school. They featured a group of 5 children: one was thin, one was short, one wore glasses, one was chubby one was in a wheelchair - each one differed from the other in some way. I don't remember every detail. There may well have been a child of color among them. What I do remember is the feeling: a quiet feeling of inclusion, an ease that I cannot quite describe. A feeling I have never found in new diversity books.

So I turned to look at books dating back to the 70's. What I found surprised me. Look at the images in the classic *Ladybird Peter and Jane* series. How many times do people or even dolls of darker skin appear, quite naturally? I counted more than 10 images skilfully included in a tiny book of only 45 pages!

These images are among the most genuinely inclusive depictions of racial differences available. You cannot compare them to so many books published today, where the explicit aim is to expose children to diversity.

These books are considered old-fashioned now. Perhaps they are. But they gave

us something valuable: the feeling that difference is commonplace, ordinary, natural - the way things ought to be, as they are in Peter and Jane's idealised world. Everyone belongs in the same picture.

Through all of this, I am reminded of the difference one book can make. A book can be kind to a child by simply showing a world where everyone *belongs*, without making a fuss, without disturbing the peace, the peace one finds in a Montessori class. Dr Montessori understood this, when she spoke of a society of cohesion, where our 3-6 year olds express an indiscriminating love for *everything* and *everyone*.

There is a well-known [video online](#) in which young children - friends and neighbours - with different skin tones, levels of ability etc., are asked to describe what makes them different from one another. Their answers are hilarious: different socks, different glasses, different houses, different way to go to school... but never do they mention skin tone.

Should you come across any book that you consider pleasantly inclusive, [please let me know!](#)

Lottie Alexakou
AMI 3-6 Diploma

Οι σχέσεις που μεγαλώνουν ένα παιδί

Οι τρεις διαδικτυακές συναντήσεις μας με τους παππούδες και τις γιαγιάδες έφτασαν στο τέλος τους, όμως οι συζητήσεις που άνοιξαν νιώθω ότι θα με συντροφεύουν για καιρό. Μέσα από ιστορίες και προσωπικές εμπειρίες, συζητήσαμε για τον ρόλο των παππούδων και των γιαγιάδων στη ζωή των παιδιών και τη θέση τους μέσα στην οικογένεια.

Αναδείχθηκε η σκέψη ότι τα εγγόνια προσφέρουν συχνά μια ευκαιρία να δούμε με νέα ματιά τη σχέση μας με τα παιδιά μας. Όχι για να διορθώσουμε το παρελθόν, αλλά για να κατανοήσουμε βαθύτερα τον ρόλο μας και να στηρίξουμε με μεγαλύτερη επίγνωση τη νέα οικογένεια που διαμορφώνεται. Άλλωστε, η παρουσία ενός μικρού παιδιού μάς καλεί όλους να επαναπροσδιορίσουμε τη θέση και την ευθύνη μας απέναντί του.

Ένα από τα θέματα που επανερχόταν συχνά στις συζητήσεις μας ήταν η σημασία της συνεργασίας ανάμεσα στους ενήλικες που περιβάλλουν το παιδί. Ξεχωριστή θέση είχε και η μοναδική σχέση παππούδων, γιαγιάδων και εγγονιών, μια σχέση που τρέφεται από χρόνο, διαθεσιμότητα και ανιδιοτελή αγάπη.

Αυτό που κράτησα από αυτές τις συναντήσεις είναι η αίσθηση ότι ένα παιδί δεν μεγαλώνει μόνο μέσα από τη σχέση με τους γονείς του, αλλά μέσα από το σύνολο των σχέσεων που το περιβάλλουν. Οι παππούδες και οι γιαγιάδες έχουν μια ξεχωριστή θέση σε αυτόν τον κόσμο, όχι μόνο μέσα από την αγάπη και τη φροντίδα που προσφέρουν, αλλά και μέσα από τη διάθεσή τους να παραμένουν παρόντες, να ακούν και να εξελίσσονται μαζί με την οικογένεια. Και ίσως αυτό να είναι ένα από τα μεγαλύτερα δώρα που μπορούμε να προσφέρουμε στα παιδιά: τη διάθεσή μας να μαθαίνουμε μαζί τους.

Παρότι ο κύκλος των διαδικτυακών μας συναντήσεων ολοκληρώθηκε, η συζήτηση δεν σταματά εδώ. Θα καλωσορίσουμε τους παππούδες και τις γιαγιάδες στον χώρο μας, με έναν καφέ και την ίδια ζεστή διάθεση για μοίρασμα και ανταλλαγή εμπειριών. Ελπίζουμε ότι στο μέλλον θα έχουμε την ευκαιρία να οργανώσουμε και νέες συναντήσεις και θα χαρούμε πολύ αν μοιραστείτε αυτή την εμπειρία με άλλους παππούδες και γιαγιάδες που ίσως θα ήθελαν να συμμετάσχουν.

Μαρία Μακρή
Εκπαιδεύτρια AMI 3-6

//

**The more that you
READ, the more
things you will
KNOW.**

**The more that you
LEARN, the more
places you'll GO.**

//

I Can Read With My Eyes Shut!

Dr. Seuss Read Aloud

Βιβλία... Βιβλία... Βιβλία...

Παιδικά Βιβλία

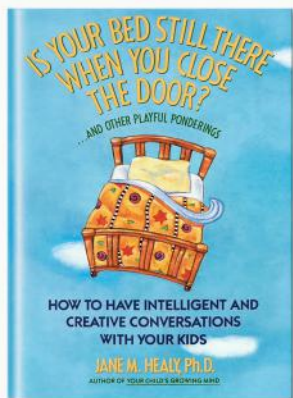
που προτείνει η Αναστασία Ζούγρη

Αγροτόσπιτο
της Sophie Blackall,
εκδόσεις Διόπτρα

*Τα Καινούργια Παπούτσια
Της Ιόλης*
της Στέλλας Ανδρικοπούλου,
εκδόσεις Διάπλαση

*Η Χιονονιφάδα που αγάπησε
το Καλοκαίρι*
του Χρήστου Δασκαλάκη,
εκδόσεις Άγκυρα

*Ο Γύρος του χρόνου
με Ποιήματα*
της Μαριγώς Αλεξοπούλου,
εκδόσεις Μεταίχμιο

Books for adults

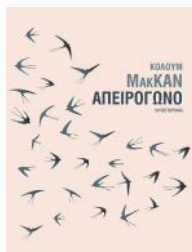
recommended by Tika Moschos

*The New Children,
talks with Dr Maria Montessori*
Sheila Radice

The Joyful Child
Susan Mayclin Stephenson
(0-3)

*Montessori, the Science
Behind the Genius*
Angeline Stoll Lillard

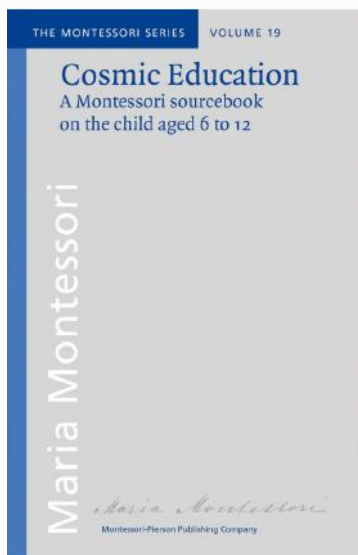
*Is Your Bed Still There When You
Close The Door?...And Other
Playful Ponderings; How to
Have Intelligent and Creative
Conversations with your Kids*
Jane M. Healy
(6-12)

Και μια σύσταση από τη φίλη του Ινστιτούτου, Δρ. Μαρία Σαββάκη:

**Απειρόγωνο,
του Κόλνυμ ΜακΚαν,
εκδόσεις Καστανιώτη**

Διάβασα ένα βιβλίο για μεγάλους, και... πολύ μεγάλους! Δείχνει με συγκλονιστικούς τρόπους πόσες οπτικές γωνίες έχει μιά διαμάχη.

Καινούριο Μοντεσσοριανό βιβλίο

Ο εκδοτικός οίκος Montessori Pierson, μόλις κυκλοφόρησε ένα βιβλίο που περιμέναμε όλοι εδώ και χρόνια, με τίτλο *Cosmic Education*.

Η παρούσα έκδοση συγκεντρώνει ένα συνεκτικό σύνολο πρωτογενών πηγών σχετικά με την Κοσμική Εκπαίδευση. Πρόκειται για την πληρέστερη συλλογή πρωτογενών πηγών, η οποία καλύπτει περίπου τέσσερις δεκαετίες. Συγκεντρώνει σε έναν τόμο πρόσφατα δημοσιευμένες διαλέξεις, σπάνια ή εξαντλημένα άρθρα, καθώς και προσεκτικά επιλεγμένα αποσπάσματα από ευρέως διαθέσιμες εκδόσεις, μετατρέποντας διάσπαρτα αποσπάσματα σε ένα αξιοποιήσιμο αρχείο.

Όπως σημειώνει η Μαρία Μοντεσσόρι: Όλα όσα προτείνουμε αποτελούν, στην πραγματικότητα, μόνο παραδείγματα για την εφαρμογή της μεθόδου. Αυτό που θέλουμε είναι να βοηθήσουμε το παιδί να φτάσει σε υψηλότερα επίπεδα αντίληψης... Γιαυτό, πρέπει πρώτα να γίνει κατανοητός ο στόχος μας, ο οποίος είναι να ακολουθήσουμε όσο το δυνατόν πιο πιστά, όσο το δυνατόν πληρέστερα, τις ανάγκες της ανάπτυξης και της ζωής.

Library4All

Έχετε ακούσει για το «Library4all» και το Bookwave 2027; Συγκεντρώσαμε όλες τις πληροφορίες και σας τις δίνουμε μαζεμένες εδώ:

Τι είναι το Library4all;

Το Library4all είναι μια αστική, μη κερδοσκοπική εταιρεία που στόχο έχει την ανάπτυξη της φιλαγνωσίας σε παιδιά σχολικής και προσχολικής ηλικίας, μέσω της υποστήριξης και της ενίσχυσης σχολικών βιβλιοθηκών με βιβλία. Από το 2013 που ιδρύθηκε, έχει παραδώσει περισσότερα από 1.150.000 βιβλία σε 9.948 σχολεία στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, σε 13 παιδιατρικά νοσοκομεία, σε 346 φορείς, κοινωνικές υπηρεσίες και ιδρύματα, σε 46 δομές όπου φιλοξενούνται παιδιά προσφύγων και σε 26 δημοτικές βιβλιοθήκες. Βιβλία έχουν ταξιδέψει στα Ελληνικά σχολεία στο Κάιρο, στη Νέα Υόρκη, στη Ντόχα, στη Χάγη, στη Νάπολη, στο Άντερλεχτ, στην Τιφλίδα και σε πόλεις της Αγγλίας.

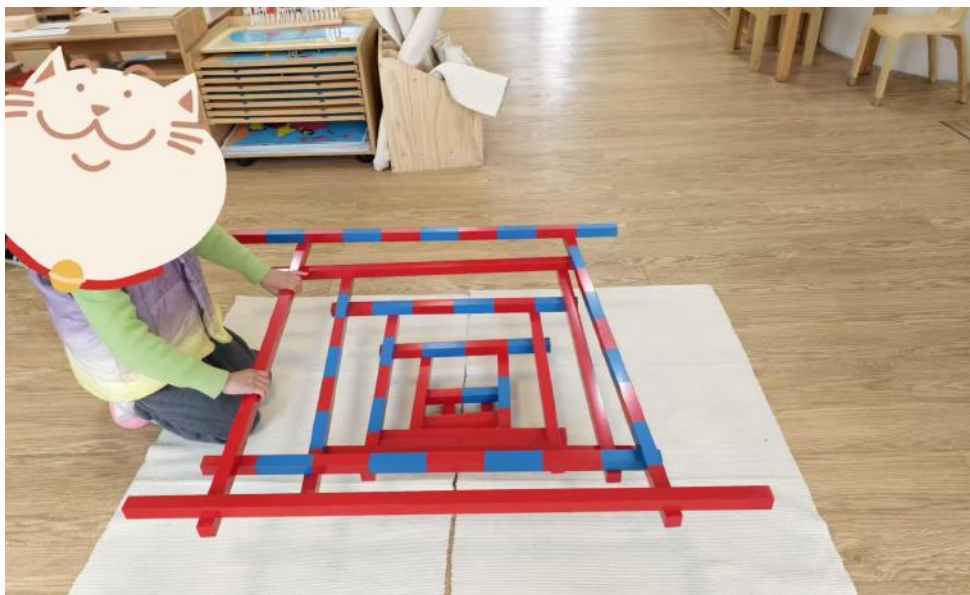
Ο κύριος ρόλος του Library4all είναι να λαμβάνει ενημέρωση για τις ανάγκες των σχολείων σε όλη την Ελλάδα και στη συνέχεια να τα βοηθά να δημιουργήσουν μια βιβλιοθήκη ή να διευρύνουν την υπάρχουσα συλλογή τους.

Τι είναι το Bookwave;

Για τα σχολεία της Αττικής, πραγματοποιείται κάθε χρόνο, στο τέλος του Ιανουαρίου, το Bookwave, στο Μουσείο Μπενάκη, Πειραιώς. Το Bookwave διαρκεί μια εβδομάδα και σε αυτό συγκεντρώνονται βιβλία που προσφέρουν κυρίως ιδιωτικά σχολεία και άλλοι φορείς.

Αξιζει να τους βοηθήσουμε και εμείς!

Περισσότερες πληροφορίες: www.library4all.com

Άραγε τι να σκεφτόταν το παιδί στην Κίνα,
όταν εξερευνούσε τις κόκκινες και αριθμητικές ράβδους;

Από την τάξη της Καλλιόπης Πεττάκου Παιδαγωγός ΑΜΙ 3-6

Μια συμβουλή για τα σχολεία - πώς να προσεγγίζουμε τους γονείς

Πώς μπορούν τα μοντεσσοριανά σχολεία να ανακουφίσουν τους γονείς από την υπερφόρτωση πληροφοριών;

Πρόκειται για ένα παγκόσμιο θέμα, που δεν αφορά μια συγκεκριμένη κουλτούρα ή χώρα. Είναι σημαντικό να αποδεχτούμε ότι οι γονείς έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών, τις βέλτιστες πρακτικές στην εκπαίδευση, το «πώς να γίνεις καλός γονιός», το «πώς να αντιμετωπίζεις τις συμπεριφορές των παιδιών» κ.λπ.

Γνωρίζοντας ότι οι γονείς είναι υπερφορτωμένοι με πληροφορίες για την ανατροφή των παιδιών, δοκιμάστε κάτι διαφορετικό. Προσφέρετε πληροφορίες στο σχολείο σε μια ώρα που δεν θα αναγκάζει τους γονείς να πρέπει να πάρουν τα παιδιά τους, να τα πάνε σπίτι, να ετοιμάσουν το δείπνο τους και να επιστρέψουν στο σχολείο για μια ενημερωτική συνάντηση.

Ακόμη και με τις καλύτερες προθέσεις, οι γονείς συχνά είναι εξαντλημένοι στο τέλος μιας κουραστικής ημέρας. Αντ' αυτού, μπορείτε να διοργανώσετε κάτι κοντά στο σχόλασμα του σχολείου. Ένα ή περισσότερα μέλη του προσωπικού θα μπορούσε να αμοιφθεί ώστε να φροντίσει τα παιδιά, ελευθερώνοντας τους γονείς.

Θα μπορούσε να σερβιριστεί γεύμα στα παιδιά, ώστε οι γονείς να απαλλαγούν από αυτή την εργασία. Εναλλακτικά, τα παιδιά θα μπορούσαν να ετοιμάσουν ένα απλό γεύμα και να προσκαλέσουν τους γονείς να καθίσουν μαζί τους.

Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί και λογικοί σχετικά με το τι μπορούν να επωμιστούν οι γονείς. Θέλουμε να γνωρίζουν οι γονείς την μοντεσσοριανή προσέγγιση, ώστε η εγγραφή του παιδιού να βασίζεται στη γνώση – και όχι μόνο στην ευκολία.

Επιπλέον, μπορούμε να δημοσιεύουμε πληροφορίες – σε σύντομες αλλά περιεκτικές αναρτήσεις – στις οποίες οι γονείς να μπορούν να έχουν πρόσβαση όποτε τους εξυπηρετεί. Να είστε σαφείς ότι, αν και η προσέγγιση Μοντεσσόρι είναι κατάλληλη για όλα τα παιδιά, δεν είναι συμβατή με όλες τις οικογενειακές αξίες.

Judi Orion
AMI Senior Trainer 0-6

«Οὐ γὰρ ὡς ἀγγεῖον
ὁ νοῦς ἀποπληρώσεως,
ἀλλ' ὑπεκκαύματος μόνον
ὥσπερ ὕλη δεῖται, ὁρμὴν
ἐμποιοῦντος εὐρετικήν καὶ
ὄρεξιν ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν.»

«Το μυαλό δεν είναι ένα δοχείο
που πρέπει να γεμίσει, αλλά ένα
εύφλεκτο υλικό, που πρέπει να
ανάψει - να ανάψει με μια φλόγα
η οποία θα γεννήσει την ορμή
για την ανακάλυψη, και τον πόθο
για την αλήθεια.»

Πλούταρχος, Περὶ τοῦ ἀκούειν

Προσεχώς...

στη Σεβαστουπόλεως 113

Neuroscience and Education

Dr. Louise Livingston, AMI 3-6 Trainer

Montessori and Sports

Patrich Oudejans - για πρώτη φορά στην Ελλάδα!

Τα νομαδικά σχολεία της φυλής Samburu

Terry Koskei

Μιλώντας σε γονείς και όχι μόνο...

Μαρία Μακρή, AMI 3-6 Trainer

AMI Refresher Course - Η Δημιουργική Γραφή

Madlena Ulrich, AMI 3-6 Trainer

AMI Orientation Course – Εισαγωγικό Σεμινάριο 0-3

Sharlyn Smith, AMI 0-3 Trainer

Ο υπέροχος κόσμος της τέχνης

Νότης Παρασκευόπουλος

Δίπλα στις Εξαρτήσεις

Δρ. Μαρία Σαββάκη και Ρόδη Καγκελλάρη

AMI Orientation Course – Εισαγωγικό Σεμινάριο 3-6

Ειρήνη Φαφαλιού & Μαρία Μακρή, AMI 3-6 Trainers

Πώς να Εμφυσήσουμε Ψυχολογική Ανθεκτικότητα στα Παιδιά μας

Δρ. Αλέξης Μορντώ

Montessori: Education and Peace

A documentary film by the director Angel Galmes

AMI 3-6 Diploma Course

BECOME A MONTESSORI EDUCATOR
FOR CHILDREN 3-6 YEARS OLD

**JANUARY 2027 –
DECEMBER 2028**

*A two-year journey of in-depth study,
practice and personal growth.*

**STARTS
JANUARY
2027!**

**IN ENGLISH & GREEK
ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

BLENDED LEARNING

**ONLINE SESSIONS
(VIA ZOOM)**
Every Wednesday
& Thursday
17:00 – 21:00

**IN - PERSON
AT THE INSTITUTE**
9 consecutive days
(Saturday to next Sunday)
Approximately every 2 months

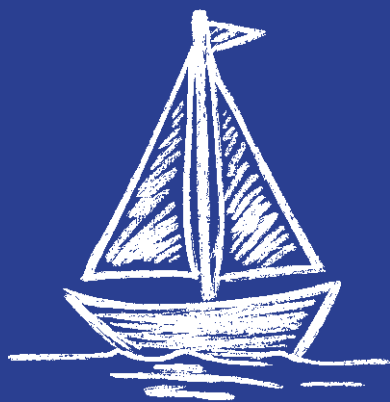
**Scholarships &
Flexible Payment Plans
Available**

**EARN AN INTERNATIONALLY RECOGNIZED
AMI MONTESSORI DIPLOMA**
A respected qualification with recognition worldwide.

Apply now!

For more information [click here](#)

Καλό καλοκαίρι!

τα
Νέα
μας

Montessori Greece

Σεβαστουπόλεως 113, Αμπελόκηποι, Αθήνα 11526 • info@montessorigreece.gr • +30-210-9232253